

TALE VIBHAG SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

D.G.TATKARE ARTS & COMMERCE COLLEGE, TALA

Tal. Tala, Dist. - Raigad - 402 111

QUESTION PAPER

CLASS-T.Y.B.COM	SEM-V	YEAR- OCT-2023
------------------------	--------------	-----------------------

SR.NO.	SUBJECT	SUBJECT CODE
1	Marketing Research-I	23132
2	Commerce -V	23114
3	Export Marketing Paper-I	23116
4	Business Economics-V	23113
5	Finacial Accounting and Auditing VIII-Cost-Accounting	23107
6	Finacial Accounting and Auditing VII- Finacial-Accounting	23101

Time:- 03Hours

Marks:- 100

Note: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 (A) Select the most appropriate answer from the option given below.

10

1. Marketing Research is a _____ research.
(Subjective, Applied, Pure, Objective)
2. _____ means moral principles and standards to be followed in conducting marketing research. (Formats, Criteria, Benchmark, Ethics)
3. Marketing Research is one of the components of _____.
(Assets Management, Marketing Information System, Consumer Research, Social Media Research)
4. _____ research aims at describing the characteristics of group of respondents.
(Causal, Measurement, Descriptive, Exploratory)
5. _____ questions give freedom to respondents to express their opinions.
(Two-way, Multiple choice, Close Ended, Open Ended)
6. _____ is the source material from which samples are selected.
(Schedule, Questionnaire, Sampling Error, Sampling Frame)
7. _____ data is more accurate and reliable for research study.
(Secondary, Primary, Fabricated, Outdated)
8. In _____, secondary data is collected from within the company.
(Internal sources, External sources, Online sources, Govt. Publications)
9. Use of technology in data collection results in _____.
(Waste of Money, Waste of time, Delay in data collection, Quick data collection)
10. _____ report is prepared for technical people who are responsible for implementing the report findings. (Publication, Executives, Technical, Popular)
11. _____ of data is a process of adding meaning to the analyzed data and drawing conclusions. (interpretation, collection, design, editing)
12. _____ of data is a process of arranging data into different categories or classes based on some criteria. (Tabulation, Classification, Editing, Coding)

(B) State whether the following statements are TRUE or FALSE (Any TEN)

10

1. The process of Marketing Research starts with data collection.
2. Marketing Research activities are conducted using unscientific methods.
3. Surveyors are responsible to collect primary data from respondents.
4. Experimentation method is used in causal research.
5. Likert scale questions help to ascertain how strongly the respondents agree to a particular statement.
6. Census study and sample study are similar in nature.
7. Focus group interview is conducted with a small group of respondents in an unstructured manner.
8. Google forms are used in online surveys.
9. Telephone interview is suitable for detailed data collection from respondents.
10. SPSS is a statistical tool used for data analysis.
11. Bar Graph are examples of visual aids used in research reports.
12. Coding of data is not required for statistical data analysis.

- Q.2 Answer **any two** of the following 15
- a. Explain the meaning and limitations of Marketing Research.
 - b. Discuss the Qualities of Good marketing research Professionals.
 - c. What do you mean by Decision Support System? Explain its components in brief.
- Q.3 Answer **any two** of the following 15
- a. What is Research Design? Explain importance of Research Design.
 - b. Explain steps in the preparation of Questionnaire.
 - c. What is Sampling? Discuss various techniques of Sampling.
- Q.4 Answer **any two** of the following 15
- a. Explain various methods of Observation as a technique used to collect primary data.
 - b. What is Secondary data? Discuss its merits and demerits.
 - c. Discuss differences between Qualitative research and Quantitative research.
- Q.5 Answer **any two** of the following 15
- a. What is Editing? Explain various types of Editing with merits.
 - b. What is meant by Data analysis? Discuss the steps in Data analysis.
 - c. Discuss the contents of Research report.
- Q.6 Write a short notes (**any FOUR**) 20
- a. Data Mining
 - b. Hypothesis
 - c. Essentials of Good Questionnaire
 - d. Personal Interview
 - e. Panel method of data collection
 - f. Tabulation of Data

वेळ- ०३ तास

गुण - १००

सूचना १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवी कडील अंक गुण दर्शवितात

प्र. क्र. १ (अ) खालील पर्यायांतून योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा (कोणत्याही दहा)

१०

१. विपणन संशोधन हे _____ प्रकारचे संशोधन आहे.
(अ. व्यक्तीनिष्ठ ब. उपयोजित क. शुद्ध ड. वस्तुनिष्ठ)
२. _____ म्हणजे विपणन संशोधन करतांना नैतिकता व प्रमाणित मुल्यांचा अवलंब करणे होय.
(अ. आराखडा ब. निकष क. प्रतिमाणके ड. नितीमुल्य)
३. विपणन संशोधन हा _____ एक घटक आहे.
(अ. मालमत्ता व्यवस्थापन ब. विपणन माहिती पद्धती क. ग्राहक संशोधन ड. सामाजिक माध्यमे संशोधन)
४. प्रतिसाद दात्या समुहाची गुणवैशिष्ट्ये विशद करणे हा _____ संशोधनाचा उद्देश असतो.
(अ. कारणात्मक ब. मापण क. विवरणात्मक ड. शोधात्मक)
५. _____ प्रकारचे प्रश्न प्रतिसाद दात्यास मत व्यक्त करण्याचे स्वातंत्र्य देतात.
(अ. द्विमार्गी ब. बहुपर्यायी क. बंदिस्त ड. खुल्या)
६. _____ हा नमुना निवडीचा स्रोत आहे.
(अ. परिशिष्ट ब. प्रश्नावली क. नमुना निवडीच्या चुका ड. नमुना निवडीची चौकट)
७. _____ प्रकारची माहिती संशोधन अभ्यास हेतूने अधिक अचूक व विश्वसनीय असते.
(अ. दुर्यम ब. प्राथमिक क. बनावट ड. कालबाह्य)
८. _____ द्वारे संकलित केलेली माहिती कंपनी अंतर्गत माहिती असते.
(अ. अंतर्गत स्रोत ब. बाह्य स्रोत क. ऑनलाईन स्रोत ड. शासनाची प्रकाशने)
९. माहिती संकलनात, तंत्रज्ञाना च्या वापरा मुळे _____ शक्य होते.
(अ. पैशाचा अपव्यय ब. वेळेचा अपव्यय क. माहिती संकलनात विलंब होणे ड. जलद माहिती संकलन)
१०. तांत्रिक बाबी पाहणाऱ्या व अहवालाची अंमलबजावणी करणाऱ्या लोकांसाठी _____ अहवाल बनविला जातो.
(अ. प्रकाशन ब. कार्यकारी क. तांत्रिक ड. प्रचलित)
११. माहितीचे _____ म्हणजे; विश्लेषण केलेल्या माहितीचा नेमका अर्थ काढून त्या द्वारे निष्कर्ष स्थापित करणे होय.
(अ. अन्वयार्थ/निर्वचन ब. संकलन क. रेखाकृती ड. संपादन)
१२. _____ म्हणजे, काही निकषांच्या आधारे वेगवेगळ्या वर्गवारी निहाय माहितीची मांडणी करण्याची प्रक्रिया होय.
(अ. सारणीकरण ब. वर्गीकरण क. संकलन ड. सांकेतिकीकरण)

(ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा (कोणतेही दहा)

१०

1. विपणन संशोधन प्रक्रियेची सुरुवात माहिती संकलनाने होते.
2. अशास्त्रीय पद्धतीचा अवलंब करून विपणन संशोधन केले जाते.
3. प्रतिसाद दात्यांकडून प्राथमिक माहिती मिळविणे ही सर्वेक्षकांची जबाबदारी असते.
4. कारणात्मक संशोधनात प्रायोगिक पद्धतीचा अवलंब केला जातो.
5. एका ठराविक विधानांच्या बाबतीत प्रतिसाद दाते किती ठाम निश्चयी आहेत हे जाणून घेण्याकरीता लिंकर्ट स्केल प्रश्नांची मदत होते.
6. जनगणना अभ्यास आणि नमुना अभ्यास यांचे स्वरूप एकसमान असते.
7. अरचनात्मक पद्धतीने प्रतिसाददात्यांच्या छोट्या समुहा बरोबर लक्ष गट (Focus group) मुलाखतिचे आयोजन केले जाते.
8. गुगल फॉर्म चा वापर ऑनलाईन सर्वेक्षण हेतूने केला जातो.
9. प्रतिसाद दात्या कडून सविस्तर माहिती मिळविण्यासाठी फोनेद्वारे मुलाखत ही पद्धत योग्य ठरते.
10. SPSS हे, माहिती विश्लेषण करण्याकरीता वापरले जाणारे संख्याशास्त्रीय साधन आहे.
11. स्तंभालेख (Bar Graph) संशोधन अहवालात वापरले जाणारे दृश्य माध्यम आहे.
12. संख्याशास्त्रीय विश्लेषणात माहितीचे सांकेतिकीकरण (Coding) करण्याची गरज नसते.

प्र. क्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ) विपणन संशोधनाचा अर्थ सांगून विपणन संशोधनाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- ब) चांगल्या विपणन संशोधन व्यावसायिकाच्या गुणांची चर्चा करतात.
- क) निर्णय सहाय्यक प्रणाली (DSS) म्हणजे काय? या प्रणालीचे घटक स्पष्ट करा.

प्र. क्र. ३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ) विपणन संशोधन रचनाकृती (Design) म्हणजे काय? ती चे महत्व विशद करा.
- ब) प्रश्नावली तयार करण्याच्या प्रक्रियेचे टप्पे विशद करा.
- क) नमुना निवड म्हणजे काय? नमुना निवडीच्या विविध तंत्रांची चर्चा करा.

प्र. क्र. ४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ) प्राथमिक माहिती मिळविण्याचे तंत्र या दृष्टीने निरीक्षणाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- ब) दुय्यम माहिती म्हणजे काय? दुय्यम माहितीचे फायदे-तोटे सांगा.
- क) गुणात्मक संशोधन आणि संख्यात्मक संशोधन यातील फरकाची चर्चा करा.

प्र. क्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ) संपादन/संकलन (editing) म्हणजे काय? माहिती संपादनाच्या (editing) विविध पद्धती फायद्यासह स्पष्ट करा.
- ब) माहितीचे पृथक्करण (analysis) म्हणजे काय? माहिती पृथक्करण प्रक्रियेतील टप्प्यांची चर्चा करा.

39175

Page 4 of 5

CB8F50B732571F0EB705F037E513D4CC

क) संशोधन अहवालातील मुद्द्यांची चर्चा करा.

प्र. क्र. ६ थोडक्यात टिप लिहा.

२०

- अ) माहिती/तथ्य खनन कार्य (Mining)
 - ब) गृहीतक
 - क) चांगल्या प्रश्नावलीच्या आवश्यक बाबी
 - ड) वैयक्तिक मुलाखत
 - ई) माहिती गोळा करण्यासाठीची पॅनल पद्धत
 - फ) माहितीचे सारणीकरण
-

Duration: 3 Hours

Marks : 100

N.B. 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1A) Fill in the blanks with appropriate options given below. (Any Ten) (10)

- 1) _____ concept of marketing adopts product excellence.
a) Production
b) Selling
c) Marketing
d) Product
- 2) _____ is related to systematic gathering, recording and analyzing of data about problems relating to marketing of goods and services.
a) Marketing Research
b) Management Research
c) M.I.S.
d) Product Research
- 3) A _____ market is a small market segment.
a) Mini
b) Micro
c) Niche
d) Tiny
- 4) Repetition and recommendation of product results in _____.
a) Brand Loyalty
b) Brand Equity
c) Brand Positioning
d) Brand Extension
- 5) _____ means creating a distinct image of a product.
a) Segmentation
b) Promotion
c) Positioning
d) Penetration
- 6) _____ is the internal factor affecting Pricing.
a) Consumers
b) Competition
c) Economic conditions
d) Profit expected
- 7) Under _____ channel, the producer sells the product to the consumer without involving any middleman.
a) Direct
b) Indirect
c) Horizontal
d) vertical
- 8) _____ refers to integrating various methods of promoting a product.
a) Pace
b) IMC
c) Productivity
d) Publicity
- 9) _____ involves face to face communication and demonstration of product.
a) Advertising
b) Publicity
c) Personal selling
d) Marketing
- 10) A consumer has a right to be _____.
a) neglected
b) heard
c) seen
d) disregarded

11) Promotion of biodegradable products is an example of _____ marketing.
a) Green b) Social
c) Rural d) Digital

12) _____ may be a reason for brand failure.
a) Market segmentation b) Brand positioning
c) Market targeting d) Lack of CRM

B) State Whether the following statements are True or False. (Any Ten) (10)

- 1) The societal marketing concept considers society's long-term best interests along with the
- 2) satisfaction of customers' wants and needs.
- 3) Marketing Research plays an essential role in creating customer satisfaction.
- 4) Perception is a psychological factor affecting consumer behavior.
- 5) Marketing mix is a consumer oriented activity.
- 6) Intangibility is one of the challenges in service positioning.
- 7) Competition is an internal factor affecting pricing decisions.
- 8) Channels of Distribution create only place utility.
- 9) Integrated Marketing Communications (IMC) does not include Public Relations.
- 10) Prospecting is the first step in Personal Selling.
- 11) Consumer organisations protect the interest of producers.
- 12) Refillable or reusable packaging can be an effective rural marketing strategy.
- 13) Reasonable price is one of the factors contributing to the failure of brands in India.

Q.2) Answer ANY TWO of the following: (15)

- a. Define Marketing. Explain its functions in detail.
- b. What is the Marketing Information System (MIS)? Explain components of MIS.
- c. Describe the Benefits of Market Segmentation

Q.3) Answer ANY TWO of the following: (15)

- a) Elaborate the concept of Product Life Cycle.
- b) What is Product Positioning? Explain strategies involved in Product Positioning.
- c) Explain various Pricing Strategies.

Q.4) Answer ANY TWO of the following: (15)

- a) Explain the various components of Supply Chain Management.
- b) What is Promotion? Explain the importance of Promotion?
- c) What are the different components of sales management?

Q.5) Answer ANY TWO of the following: (15)

- a) Explain the various strategies of Market Leader and Market Challenger.
- b) Discuss the importance of green marketing.
- c) Elaborate various career options available in marketing.

Q.6) Write short notes on ANY FOUR of the following: (20)

- a) Importance of Marketing
- b) Customer Relationship Management
- c) Essentials of a Good Package
- d) Skills required for Effective Selling.
- e) Role of Consumer Organizations
- f) Factors contributing to the success of a Brand

मराठी भाषांतर

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

प्र. क्र. १ अ) दिलेल्या पर्यायातून गाळलेल्या जागा भरा. (कोणत्याही दोन)

१०

१. विपणनाची _____ संकल्पना, उत्पादनाच्या उत्कृष्टतेचा अंगीकार करते.
अ) उत्पादन ब) विक्री
क) विपणन ड) वस्तु
२. वस्तू आणि सेवांच्या विपणनाशी संबंधित प्रश्नांना अनुसरून पद्धतशीर पाने माहितीची संकलन, नोंदणी आणि विश्लेषण म्हणजेच _____ होय.
अ) विपणन संशोधन ब) व्यवस्थापन संशोधन
क) एम.आय.एस. ड) वस्तु संशोधन
३. _____ बाजारपेठे हा बाजारपेठेचा अति लघु विभाग आहे.
अ) लहान ब) सूक्ष्म
क) कोनाडा /Niche ड) लघु
४. वस्तू-उत्पादनाच्या निष्पत्तीची पुनरावृत्ती आणि शिफारस म्हणजेच _____ होय.
अ) मुद्रा निष्ठा ब) मुद्रा महात्म्य (Equity)
क) मुद्रा स्थान ड) मुद्रा विस्तार
५. _____ म्हणजे वस्तू-उत्पादनाची वेगळी प्रतिमा निर्माण करणे होय.
अ) विभागणी ब) विक्रय वृद्धी
क) स्थान निर्मिती ड) प्रवेश
६. _____ म्हणजे किंमतीवर परिणाम करणारा अंतर्गत घटक होय.
अ) ग्राहक ब) स्पर्धा
क) आर्थिक स्थिती ड) अपेक्षित नफा
७. _____ वितरण साखळी कोणत्याही मध्यस्थाविना उत्पादक ग्राहकास थेट वस्तु विकतो.
अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष
क) क्षितिज समान्तर ड) उभे
८. वस्तूच्या विक्रय वृद्धीसाठी केलेल्या विविध पद्धतीच्या एकत्मिकरणाला _____ म्हणतात.
अ) आवेग/गती ब) IMC
क) उत्पादकता ड) प्रसिद्धी
९. व्यापारा-भिमुख विक्रय वृद्धी प्रयत्नात _____ चा अंतर्भाव होतो.
अ) ऑफर-प्रस्ताव ब) अदला-बदल योजना
क) वितरक पुरस्कार ड) माहिती
९. _____ मध्ये समोरासमोरिल संवाद व वस्तुचे सादरिकरण समाविष्ट असते.
अ) जाहिरात ब) प्रसिद्धी
क) वैयक्तिक विक्री कार्य ड) विपणन

१०. _____ हा ग्राहकाचा अधिकार असतो.

अ) दुर्लक्षित असणे	ब) ऐकून घेतले जाणे
क) पहिले जाणे	ड) बेदखल करणे अदला-बदल

११. विघटनशील वस्तू-उत्पादनास चालना देणे हे _____ विपणनाचे उदाहरण आहे.

अ) हरित	ब) सामाजिक
क) ग्रामिण	ड) डिजिटल

१२. _____ हे वस्तूच्या अपयशाचे कारण असते.

अ) बाजार विभागीकरण	ब) वस्तू स्थान निर्मिती
क) बाजार लक्ष्यीकरण	ड) CRM चा आभाव

प्र. १- ब) खालील विधाने चूक कि बरोबर ते सांगा. (कोणतेही दहा)

१०

१. ग्राहकांच्या अपेक्षा आणि गरजांची पूर्ती करण्या बरोबरच सामाजिक विपणन समाजाच्या दीर्घ कालीन हिताचा विचार करते.
२. ग्राहकास समाधानी करण्याच्या दृष्टीने विपणन संशोधन महत्वाची भूमिका बजावते.
३. समज किंवा धारणा हा ग्राहक वर्तन प्रभावित करणारा मानसिक घटक आहे.
४. विपणन मिश्र ही ग्राहका-भिमुख क्रिया आहे.
५. सेवा स्थान निश्चिती मध्ये सेवांची अमूर्तता हे एक आव्हान आहे.
६. स्पर्धा हा वस्तूच्या किंमते निश्चितीकरणातील अंतर्गत घटक आहे.
७. वितरण साखळी केवळ स्थान उपयोगिता निर्माण करते.
८. एकात्मिक विपणन संज्ञापनात (IMC) जनसंपर्काचा संबंध नसतो.
९. संभाव्यता निश्चिती ही वैयक्तिक विक्री प्रक्रियेची पहिली पायरी आहे.
१०. ग्राहक संघटना उत्पन्नाचे हित जपतात.
११. पुनर्रक्षण किंवा पुनश्चापरता येणारे संवेष्टन ही ग्रामिण विपानांच्या दृष्टीने एक प्रभावी रणनीती ठरू शकते.
१२. भारतात ब्रांड अपयशी होण्यामागे वाजवी किंमत धोरण हे एक कारण जबाबदार आहे.

प्र. क्र. २ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ) विपणनाची व्याख्या सांगून विपणनाची कार्ये स्पष्ट करा.
- ब) विपणन माहिती पद्धती (MIS) म्हणजे काय? MIS चे घटक विशद करा.
- क) बाजारपेठ विभागणीच्या (Segmentation) फायदे स्पष्ट करा.

प्र. क्र. ३ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ) वस्तू जीवन चक्र (PLC) ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) वस्तू प्रतिमा स्थान निर्मिती (Positioning) म्हणजे काय? वस्तू प्रतिमा स्थान निर्मिती प्रक्रियेत समाविष्ट असणाऱ्या रणनीती विशद करा.
- क) किंमत आकारणीच्या विविध रणनीती स्पष्ट करा.

- प्र. क्र. ४ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाचे विविध घटक स्पष्ट करा.
 - ब) विक्रय वृद्धी (Promotion) म्हणजे काय? विक्रय वृद्धीचे महत्व स्पष्ट करा.
 - क) विक्री व्यवस्थापनाचे विविध घटक कोणकोणते?
- प्र. क्र. ५ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) बाजारनेता व बाजार आव्हानकर्ता यांची रणनीति स्पष्ट करा.
 - ब) 'हरित विपणनाचे महत्व', या विषयी चर्चा करा.
 - क) विपणनातील करिअरच्या विविध संधी-पर्याय विषद करा.
- प्र. क्र. ६ थोडक्यात टिप लिहा. (कोणत्याही चार) २०
- अ) विपणनाचे महत्व
 - ब) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन (CRM)
 - क) चांगल्या वेष्टणाच्या आवश्यक बाबी
 - ड) प्रभावी विक्रीच्या दृष्टीने आवश्यक कौशल्ये.
 - ई) ग्राहक संघटनांची भूमिका.
 - फ) मुद्रा (BRAND) यशप्राप्तीच्या दृष्टीने जबादार असणारे घटक.

(3 Hours)

Total Marks: 100

Q.1. A. Select the most appropriate answer from the options given below (Any Ten) (10)

1. Export marketing usually involves _____.
 - dominance of small enterprises
 - extensive documentation
 - minimal government interference
 - limited competition
2. _____ is a type of cargo risk.
 - Insolvency of buyer
 - Appreciation of rupee
 - Change in international laws
 - Loss due to leakage in the ship
3. _____ is one of the components of India's merchandise exports.
 - Readymade garment
 - Consultancy
 - Communication
 - Transportation
4. _____ duty is based on the physical characteristics of goods.
 - Specific
 - Ad valorem
 - Slide Scale
 - Countervailing
5. India is one of the founder members of _____.
 - SAARC
 - EU
 - NAFTA
 - OPEC
6. If the exporter is selling low priced products, he may give preference to _____ countries.
 - Developing
 - Advanced
 - Developed
 - OECD
7. MEIS and SEIS are _____.
 - Rules for importers
 - Regulations for exporters
 - Schemes introduced in FTP 2015-20
 - Government bodies

8. Gum karaya, Niger seeds and Onions are _____ items in the negative list of exports.

- Restricted
- Canalised
- Prohibited
- Open

9. Alphabet 'E' in EOUs stands for _____.

- Exempted
- Export
- Exceptional
- Excise

10. ASIDE scheme provides benefits for _____.

- Import of capital goods
- Infrastructure development to states
- refund of excise duty
- import of raw material in bulk

11. _____ has been given the status of Deemed University in May 2002, by UGC.

- IIFT
- IPTO
- ICA
- IIP

12. _____ is a refund of custom duty paid for importing ingredients for export production.

- MAI
- DBK
- MDA
- IRMAC

Q1.B. State whether the following statements are True or False. (Any Ten) (10)

1. There is lesser risk involved in export marketing as compared to risk in domestic marketing.
2. Poor infrastructure and reduction in export incentives poses problems for Indian exporters
3. Software services do not make any major contribution to India's service exports.
4. Trade barriers are restrictions imposed on movement of goods between countries.
5. Regional Economic Groupings leads to betterment of social and cultural ties among member countries.
6. Overseas marketing research is conducted to identify marketing opportunities and challenges.
7. RBI issues IEC to Indian importers and exporters.
8. Cattle and Camel are included in the negative list of exports.
9. Special Economic Zones were setup to enable hassle free export activity.
10. MDA scheme supplies imported raw material to small exporters.
11. FICCI was established by Mr. G.D. Birla and Mr. P. Thakurdas.
12. IGST is collected by State Government.

- Q.2. Answer **any two** of the following (15)
- a) What is the importance of exports for exporting firms?
 - b) Explain the factors influencing export marketing.
 - c) Discuss India's services exports since 2015.
- Q.3. Answer **any two** of the following (15)
- a) Discuss the types of Non-Tariff barriers.
 - b) Describe the negative impact of Regional Economic Groupings.
 - c) What are the steps involved in market selection process?
- Q.4. Answer **any two** of the following (15)
- a) Explain the highlights of Foreign Trade Policy 2015-20.
 - b) Describe the role of Director General of Foreign Trade in India's export trade.
 - c) Explain the benefits extended to Towns of Excellence in India.
- Q.5. Answer **any two** of the following (15)
- a) Discuss IRMAC scheme given to Indian Exporter
 - b) Enumerate different functions of Federation of Indian Export Organization (FIEO).
 - c) Explain the Export Promotion Capital Goods (EPCG) scheme.
- Q6. Write notes on the following : (Any four) (20)
- (a) Features of export marketing
 - (b) Domestic Marketing v/s Export Marketing
 - (c) Need of overseas market research
 - (d) Deemed Exports
 - (e) Software Technology Parks
 - (f) Export Promotion Councils (EPCs)
-

३ तास

गुण १००

प्रश्न १ ला अ] खालील पर्यायांमधून सर्वात योग्य उत्तर निवडा . [कोणतेही दहा]

[१०]

१] निर्यात विपणनामध्ये सहसा _____ यांचा समावेश होतो.

- लघुउद्योगांचे वर्चस्व
- विस्तृतदस्तऐवजीकरण
- किमान सरकारी हस्तक्षेप
- मर्यादितस्पर्धा

२] _____ हमालवाहू जोखीमीचा प्रकार आहे.

- खरेदीदाराची दिवाळखोरी
- रुपयाचे मूल्यवृद्धी
- आंतरराष्ट्रीय कायद्यांमध्ये बदल
- जहाजातील गळतीमुळे नुकसान

३] _____ हा भारताच्या व्यापारी मालाच्या निर्यातीतील एक घटक आहे.

- तयारकपडे
- सल्लागार
- संप्रेषण
- वाहतूक

४] _____ कर्तव्यकर मालाच्या भौतिक वैशिष्ट्य यांवर आधारित आहे.

- विशिष्ट
- एडव्होलेरोम
- स्लाइडस्केल
- काउंटरवेलिंग

५] भारत _____ च्या संस्थापकसदस्यांपैकी एक आहे.

- सार्क (SAARC)
- ईयू (EU)
- नाफ्टा (NAFTA)
- ओपेक (OPEC)

६] जर निर्यातक कमी किमतीची उत्पादने विकत असेल, तर तो _____ देशांना प्राधान्य देऊ शकतो.

- विकसनशील
- प्रगत
- विकसित
- ओईसीडी (OECD)

७] MEIS आणि SEIS _____ आहेत.

- आयातदारांसाठी नियम
- निर्यातदारांसाठी नियम
- एफटीपी२०१५-२० मध्ये योजना सुरु केल्या
- सरकारीसंस्था

८] गटकार्य, नायजरबियाणे आणि कांदे निर्यातीच्या नकारात्मक कयादीतील _____ वस्तू आहेत.

- प्रतिबंधित
- कालवाकृत
- प्रतिबंधित
- उघडा

९] EOU's मधील 'E' वर्णमाला म्हणजे _____

- सूट
- निर्यातकरा
- अपवादात्मक
- अबकारी

१०] ASIDE योजना _____ साठी लाभ प्रदान करते.

- भांडवलीवस्तूंची आयात
- राज्यांना पायाभूत सुविधांचा विकास
- उत्पादन शुल्क परतावा
- मोठ्या प्रमाणात कच्च्यामालाची आयात

११] _____ ला UGC नेमे २००२ मध्ये डीमड्युनिव्हरसिटीचा दर्जा दिला आहे.

- आयआयएफटी (IIFT)
- आयपीटीओ (IPTO)
- आय. सी. ए. (ICA)
- आयआयपी (IIP)

१२] _____ हानिर्यात उत्पादनासाठी घटक आयात करण्यासाठी भरलेला कस्टमड्युटीचा परतावा आहे.

- एम.ए.आय (MAI)
- डीबीके (DBK)
- एम.डी.ए (MDA)
- आय.आर.एम.एसी (IRMAC)

प्रश्न १ ला ब] खालील विधाने सत्य कि असत्य आहेत ते सांगा. [कोणतेही दहा] [१०]

- १] देशांतर्गत विपन्नातील जोखमीच्या तुलनेत निर्यात विपणनामध्ये कमी जोखिम असते.
- २] खराब पायाभूत सुविधा आणि निर्यात प्रोत्साहनातील घटल्यामुळे भारतीय निर्यातदारांची समस्या निर्माण होतात.
- ३] भारताच्या सेवा निर्यातीत सॉफ्टवेअर सेवा कोणते हि मोठे योगदान देत नाहीत.

- ४] व्यापार अडथळे म्हणजे जे देशांमधील मालाच्या हालचालीवर लादलेले निर्बंध.
- ५] प्रादेशिक आर्थिक गटांमुळे सदस्य देशांमधील सामाजिक आणि सांस्कृतिक संबंध अधिक चांगले होतात.
- ६] विपन्नसंधी आणि आव्हाने ओळखण्यासाठी परदेशात विपणन संशोधन केले जाते.
- ७] RBI भारतीय आयातदार आणि निर्यात दारांना IEC जारी करते.
- ८] गुरे आणि उंट निर्यातीच्या नकारात्मक यादीत समाविष्ट आहेत.
- ९] त्रसमुक्त निर्यातीसाठी सेझ (SEZ) ची स्थापना करण्यात आली.
- १०] MDA योजना लहान निर्यातदारांना आयात कच्च्यामालाचा पुरवठा करते.
- ११] FICCI ची स्थापना श्री. जी. डी. बिर्ला आणि श्री. पी. ठाकूरदास यांनी केली.
- १२] IGST राज्यसरकार गोळा करते.

प्रश्न२रा] खालील पैकी कोणतेही दोन उत्तरे द्या .

[१५]

- अ] निर्यातकरणाच्या कंपन्यासाठी निर्यातीचे महत्त्व काय आहे?
- ब] निर्यात विपणनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- क] २०१५ पासून भारताच्या सेवा निर्यातीची चर्चा करा.

प्रश्न३रा] खालील पैकी कोणतेही दोन उदाहरण द्या.

[१५]

- अ] नॉन- टेरिफ अडथळ्यांच्या प्रकारांवर चर्चा करा.
- ब] प्रादेशिक आर्थिक गटांच्या नकारात्मक प्रभावाचे वर्णन करा.
- क] बाजारनिवड प्रक्रियेत कोणते टप्पे समाविष्ट आहेत.

प्रश्न ४था] खालीलपैकी कोणतेही दोन उर्तरे द्या.

[१५]

- अ] २०१५-२० च्या परकीय व्यापारी धोरणातील ठळक मुद्दे स्पष्ट करा.
- ब] भारताच्या निर्यात व्यापारातील विदेशी व्यापार महासंचालनच्या (DGFT) भूमिकेचे वर्णन करा.
- क] भारतातील उत्कृष्ट शहरांना दिलेले फायदे स्पष्ट करा.

[प्रश्न५वा] खालील पैकी कोणतेही दोन उत्तरे द्या.

[१५]

- अ] भारतीय निर्यातदाराला दिलेल्या IRMAC योजनेची चर्चा करा.
- ब] फेडरेशन ऑफ इंडियन एक्स्पोर्ट ऑर्गनायझेशन [FIEO] च्या विविध कार्याची गणना करा.
- क] निर्यात प्रोत्साहन भांडवली वस्तू [EPCG] योजना स्पष्ट करा.

[२०]

प्रश्न ६वा] टिपा लिहा. [कोणतेही चार]

- अ] निर्यात विपणनाची वैशिष्ट्ये
- ब] देशांतर्गत विपणन / निर्यातविपणन
- क] परदेशातील बाजारसंशोधनाची गरज
- ड] डीम्ड एक्सपोर्ट्स
- इ] सॉफ्टवेअर टेक्नॉलॉजी पार्क (STP)
- ई] निर्यातप्रोत्साहन परिषद [EPCs]

[Time: 3 Hours]

[MARKS: 100]

Please check whether you have got the right question paper

N.B: 1. All Questions are Compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Select the correct answer and rewrite the statement. (Any ten)

(10)

1. Social Infrastructure does not include _____.
a) Agriculture
b) Education
c) Family Welfare
d) Health care facilities
2. The Sustainable Development Goals (SDG's) otherwise known as the _____.
a) International Goals
b) Local Goals
c) Global Goals
d) National Goals
3. PACS refers to _____.
a) Primary Agricultural Credit Societies
b) Private Agricultural Credit Societies
c) Primary Agricultural Co-op Societies
d) Personal Agricultural Credit Societies
4. The major components of a supportive enabling environment include _____.
a) Well functioning inclusive markets
b) Micro insurance
c) Agricultural finance
d) Agricultural revenue
5. Competition Act is not applicable in the following cases.
a) Public Financial Institutes
b) Foreign Institutional Investors (FIIs)
c) Banks
d) Commercial enterprises
6. National Agricultural policy was Launched on _____.
a) August 200
b) July 2000
c) March 2001
d) June 2001
7. Visiting natural areas without disturbing the fragile ecosystem is _____.
a) Ecotourism
b) Cultural tourism
c) Agro tourism
d) Medical tourism

8. Moody's is _____.
a) Global rating agency
b) National rating agency
c) Bank rating agency
d) Indigenous rating agency
9. Air pollution is caused by _____.
a) The release of harmful gasses
b) Prevention of pollution
c) The environment protection
d) Control of e-wastes
10. Money market deals in the borrowing and lending of short-term loans for a period of _____.
a) 565 days
b) 465 days
c) Less than or equal to 365 days
d) 5 years
11. Financial inclusion aims at providing financial services to _____.
a) only industrialists
b) only investors
c) poor people
d) rich people
12. Capital Market is market for _____.
a) Short term funds
b) Short and fixed funds
c) Medium and short term funds
d) Medium and long term funds

Q.1 B) State whether the following statements are True or False. (Any ten) (10)

1. New Economic Policy was launched on 24th July, 1991.
2. The SDGs and Millennium Development Goals (MDGs) are same.
3. All FDIs to India come through the Automatic Route.
4. Finance from traditional sources is easy to access.
5. In India there is an immense need for proper agriculture credit as Indian farmers are very poor.
6. Agribusiness is the business of agricultural production.
7. Competition Act 2003 smoothly replaced the MRTP Act.
8. MSMEs are labour intensive.
9. Tourism encourages the growth of other sectors.
10. Call money market is a part of the organized sector of Indian Money Market.
11. FDI is not permitted in insurance sector in India.
12. Mutual funds in India have not helped the capital market to grow.

Q.2. Answer any Two of the following:

(15)

- a. Discuss the role of Social infrastructure in education.
- b. Explain any seven Sustainable Development Goals
- c. Explain the importance of FDI.

Q.3. Answer any Two of the following:

(15)

- a. Examine the main features of the National Agricultural Policy 2000
- b. Explain the different non- institutional sources of agricultural finance of India.
- c. Explain the policy initiatives to improve agricultural marketing infrastructure in India.

Q.4. Answer any Two of the following:

(15)

- a. Enumerate the achievements of disinvestment policy in India.
- b. Discuss the measures to control industrial pollution in India.
- c. Explain the growth of the service sector since 1991.

Q.5. Answer any Two of the following:

(15)

- a. Explain the recent trends in the Banking Industry.
- b. Discuss the structure of Indian Money Market.
- c. Explain recent reforms introduced in capital market in India.

Q.6. Write short notes on any four of the following.

(20)

1. Liberalization.
2. Role of MNC's.
3. Role of MSME sector.
4. Measures for development of Tourism in India.
5. Competition Act 2002.
6. Indian Capital Market structure.

मराठी रुपांतर

वेळ : ३ तास

गुण - १००

सूचना-1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत .

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात

प्र.१. अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. (कोणतेही १०)

(१०)

१) सामाजिक सोयी सुविधांमध्ये ----- यांचा समावेश नसतो.

अ) शेती ब) शिक्षण क) कौटुंबिक कल्याण ड) ह्या पैकी एकही नाही

२) चिरंतन विकासाच्या उद्दिष्टांना ----- म्हणून ओळखले जाते.

अ) आंतरराष्ट्रीय उद्देश ब) स्थानिक उद्देश
क) जागतिक उद्देश ड) राष्ट्रीय उद्देश

३) पी.ए.सी.एस. म्हणजे-----.

अ) प्राथमिक कृषी पतपुरवठा संस्था ब) खाजगीकृषी पतपुरवठा संस्था
क) प्राथमिक कृषी धान्य संस्था ड) वैयक्तिक कृषी पतपुरवठा संस्था

४) सक्षम वातावरणाच्या आश्वासक प्रमुख घटकात ----- समाविष्ट असतात.

अ) चांगले कार्य समावेशक बाजार ब) सूक्ष्म विमा
क) कृषी वित्त ड) कृषी महसूल

५) खालील प्रकरणात स्पर्धा कायदा लागू होतो.

अ) सार्वजनिक वित्तीय संस्था ब) परकीय संस्थात्मक गुंतवणूकदार
क) बँका ड) व्यावसायिक उपक्रम

६) राष्ट्रीय कृषी धोरण ----- रोजी अंमलात आले.

अ) ऑगस्ट २००० ब) जुलै २०००
क) मार्च २००१ ड) जून २०००

७) नाजूक परिसंस्थेला त्रास न देता नैसर्गिक क्षेत्रांना भेट देणे म्हणजे -----.

अ) पर्यावरण पर्यटन ब) सांस्कृतिक पर्यटन
क) कृषी पर्यटन ड) वैद्यकीय पर्यटन

८) मुडीस आहे-----.

अ) जागतिक मापन एजन्सी ब) राष्ट्रीय मापन एजन्सी
क) बँक मापन एजन्सी ड) स्वदेशी मापन एजन्सी

९) वायूप्रदुषण या कारणामुळे उद्भवते-----.

- अ) घातक वायू सोडल्याने ब) प्रदुषण प्रतीबंधने
क) पर्यावरण संवर्धन ड) इ-कचरा नियंत्रण

१०) मुद्रा बाजार अल्पकालीन कर्जदेण्या-घेण्याचे व्यवहार ----- कालावधीसाठी करते.

- अ) ५६५ दिवसा पर्यंत ब) ४६५ दिवसा पर्यंत
क) ३६५ दिवस अथवा त्यापेक्षा कमी ड) ५ वर्षांपर्यंत

११) वित्तीय समावेशक ध्येय हे ----- वित्तीय सेवा पुरवते.

- अ) फक्त उद्योजकाला ब) फक्त गुंतवणूकदाराला
क) गरीब लोकांना ड) श्रीमंताना

१२) भांडवल बाजार हा ----- बाजार आहे.

- अ) अल्पकालीन निधी ब) अल्प आणि स्थिर निधी
क) मध्यम आणि अल्पकालीन निधी ड) मध्यम आणि दीर्घकालीन निधी

प्र.१. ब) पुढील वाक्य चूक की बरोबर ते ओळखा. (कोणतेही १०)

(१०)

१. नवीन आर्थिक धोरण २४ जुलै १९९१ ला सुरु झाले.
२. शास्वत विकास ध्येय आणि मि लेनियम विकास ध्येय हे सारखेच आहेत.
३. सर्व परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक ही भारतात स्वयंचलित मार्गे येते.
४. परंपरागत वित्तीय मार्ग हाताळणे सोपे आहे.
५. भारतीय शेतकरी गरीब असल्याने भारतात मोठ्या प्रमाणात कृषी पत आवश्यक आहे.
६. कृषी व्यवसाय हा कृषी उत्पादनाचा व्यवसाय आहे.
७. स्पर्धा कायदा-२००३ च्या जागेवर MRTP कायदा आला.
८. MSME's श्रम प्रधान आहे.
९. पर्यटन इतर क्षेत्रांच्या विकासाला चालना देते.
१०. याचना बाजार हा भारतीय संघटीत नाणे बाजार क्षेत्राचा भाग आहे.
११. भारतीय विमा क्षेत्रात परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूकीला मान्यता नाही.
१२. भारतात भांडवल बाजार वाढीला म्युच्युअल फंडाची मदत होत नाही.

प्र .२) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) शिक्षणातील सामाजिक सोयीसुविधांच्या भूमिकेची चर्चा करा.
ब) सातत्यपूर्ण विकासाचे कोणतेही सात उद्देश स्पष्ट करा.
क) परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणुकीचे महत्त्व समजावून सांगा.

प्र .३) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) राष्ट्रीय कृषी धोरण २००० च्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.
ब) भारताच्या कृषी वित्त पुरवठ्याचे वेगवेगळे असंस्थात्मक मार्ग स्पष्ट करा.
क) भारतातील कृषी विपणन सोयीसुविधा सुधारण्यासाठी धोरणात्मक उपक्रम स्पष्ट करा.

प्र.४) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(24)

- अ) भारतातील निर्गुतवणूक धोरणाच्या यशाचे मापन करा.
ब) भारतातील औद्योगिक प्रदूषण नियंत्रणाच्या उपायांची चर्चा करा.
क) १९९१ पासून सेवा क्षेत्रातील वृद्धी स्पष्ट करा.

प्र .५) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा .

(24)

- अ) बँकिंग उद्योगातील अलीकडील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
ब) भारतीय नाणे बाजाराच्या संरचनेची चर्चा करा.
क) भारतातील भांडवली बाजारातील अलीकडील काळातील सुधारणा स्पष्ट करा.

प्र.६ खालील पैकी कोणत्याही चौघांवर (०४) टिपा लिहा.

(२०)

१. उदारीकरण.
२. बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका.
३. सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग क्षेत्राची भूमिका.
४. भारतातील पर्यटन वाढीवरील उपाय.
५. स्पर्धा कायदा-२००२ .
६. भारतीय भांडवल बाजार संरचना .

Time: 3 Hrs

Marks 100

Note:

- All Questions are compulsory.
- Figures to the right indicate full marks allotted to the questions.
- Working Notes wherever necessary should form a part of your answer.
- Calculate figures up to the two decimal points wherever required.

Q1 a) Select the most appropriate option and rewrite the full sentence (Any Ten)
(10Marks)

1. In production of furniture wood is a _____ material.
a. Direct b. Indirect c. Semi variable d. Hazardous
2. In fashion industry, fabric thread and buttons are _____ material for making clothing.
a. Direct b. Indirect c. Semi variable d. Hazardous
3. The _____ cost of using a company vehicle for a personal trip is the revenue the company could have earned by renting it out.
a. Sunk Cost b. Relevant Cost c. Irrelevant Cost d. Opportunity Cost
4. The _____ level is the ideal quantity to order to minimize both ordering and holding costs.
a. EOQ b. Maximum c. Minimum d. Danger
5. In ABC analysis, _____ items typically represent items with moderate or intermediate value and significance compared to A items but more than C items.
a. Category A b. Category B c. Category C d. Category D
6. _____ assumes that the oldest inventory is sold first and that the newest inventory is left in stock
a. FIFO b. LIFO c. Weighted Average Method d. FIFO
7. In _____, employees are compensated based on the quantity or number of units they produce or tasks they complete.
a. Piece work plan b. Halsey Premium Plan c. Rowan System d. Gantt's Task
8. The _____ is a labour payment plan that considers both quantity or output and time efficiency.
a. Piece work plan b. Halsey Premium Plan c. Rowan System d. Gantt's Task
9. Royalty paid is a part of _____

- a. Prime Cost b. Factory Cost c. Administrative cost d. Selling Cost
10. Store keepers salary is a part of _____
- a. Prime Cost b. Factory Cost c. Administrative cost d. Selling Cost
11. Net profit as per cost records is Rs.15000 Interest on Investment not recorded in cost books is Rs. 3000. Calculate profit as per financial records.
- a. Rs. 15000 b. Rs. 3000 c. Rs. 18000 d. Rs. 12000
12. Net profit as per cost records is Rs.15000. Bad debts debited in financial records is Rs. 3000. Calculate profit as per financial records.
- a. Rs.15000 b. Rs. 3000 c. Rs. 18000 d. Rs.12000

Q1 (b) Match the Columns (Any 10).

(10 Marks)

Group A	Group B
1) Bank Charges	a) Selling Overheads
2) Coding System	b) Individual bonus plan
3) Ordering Cost	c) Administrative cost
4) Economic Order Quantity	d) Service cost centre
5) Idle Time	e) Facilitates entry collation
6) Rowan Premium Plan	f) Excluded in cost book
7) Over Absorbed Overheads	g) Chargeable expenses
8) Quality Control	h) Absorbed overheads less Actual overheads
9) Prime Cost	i) Goods inspection expenses
10) Loose tools written off	j) Power failure
11) Upkeep of delivery Vans	k) Size of purchase order
12) Loss by Fire	l) Factory Overheads

2A

M/s. Ashish Manufacturing Company manufactures two types of products viz. M and N. The information for the year ended on 31st March, 2022 is as under:

Particulars	Products	
	M (Rs.)	N (Rs.)
Direct Material per unit	300	360
Direct labour per unit	180	150
Direct expenses per unit	120	240

Additional Information:

1. Factory expenses are charged at 20% of prime cost.
2. Office expenses are charged at 25% of works cost
3. 6,000 units of product M were produced of which 4,500 units were sold and 15,000 units of product N were produced of which 13,500 units were sold.

4. Selling expenses are Rs.45 per unit for product M and Rs.60 per unit for product N.
 5. Company charges a profit at 20% on sales for both the products
- Prepare a cost sheet showing the cost and profit in total as well as in per unit.

(20 Marks)

OR

2B (i)

From the following information value closing stock as on 30-9-2023 applying Weighted Average Method.

	Units	Rate Per Unit (Rs)
Opening Stock		
01/09/2023	7,875	10.00
Purchases		
17/09/2023	4,830	8.40
22/09/2023	2,520	9.00
Sales		
09/09/2023	3,255	13.20
18/09/2023	2,415	12.60
20/09/2023	3,045	10.80
30/09/2023	4,935	11.40

(10 Marks)

2B(ii)

Calculate the machine hour rate to cover the overhead expenses related to a machine.

Sr. No.	Particulars	
1	Cost of the machine	Rs 950000
2	Installation charges of the new machine	Rs 75000
3	Estimated scrap value of the machine	Rs 25000
4	Oil and Lubrication	Rs 7500 per quarter
5	Consumable Stores	Rs 1000 per month
6	Consumption of electric power per hour	20 units
7	Rate of electric power per unit	Rs 0.50
8	Foreman's salary per month (1/6 th for this machine)	Rs 6000
9	Cotton waste etc. Each Machine (Per Quarter)	Rs 5000

It is estimated that the life of the machine is 10 years and will work for 10000 hours per annum.

(10 Marks)

3A

i) The Purchase Department of your organisation has received an offer of quantity discounts on its order of materials as under: [10 Marks]

<u>Price per tonne</u>	<u>Order (in tonnes)</u>
Rs.2,800	Less than 1,000
Rs.2,760	1,000 but less than 2,000
Rs.2,720	2,000 but less than 4,000
Rs.2,680	4,000 but less than 6,000
Rs.2,640	6,000 and above

The annual requirement of the material is 10,000 tonnes. The delivery cost/ordering cost per order is Rs.1,800 and the annual stock holding cost/carrying cost is estimated at 20 percent of the average inventory. The purchase department wants you to consider the following purchase options and advise which among them will be the most economical ordering quantity, presenting the relevant information in a tabular form. The purchase quantity options to be considered are 800 tonnes, 1,000 tonnes, 2,000 tonnes, 4,000 tonnes and 6,000 tonnes.

ii) Inventory records of Shrinidhi Ltd. Shows the following information: (10 marks)

<u>Details</u>	<u>Material R (Rs.)</u>	<u>Material S (Rs.)</u>
Material in hand on 1.4.2022	1,00,000	2,00,000
Material in hand on 31.3.2023	50,000	75,000
Material purchased during the year	4,50,000	5,75,000

Calculate:

1. Material turnover ratio regarding each of these materials
2. Express in number of days the average inventory held
3. State which of the two materials is slow moving material

OR

3B

The following data was obtained from the books of Space Ltd. for the year ended 31st March 2023.

Sr. No.	Particulars	Departments				
		A	B	C	D	E
1	Direct Materials (Rs.)	90000	125000	75000	25000	35000
2	Direct Wages (Rs.)	70000	90000	50000	25000	15000
3	Floor Space Area (Square Feet)	1000	1500	750	650	800
4	Value of Plant and Machinery (Rs.)	450000	850000	350000	200000	150000
5	Number of Employees	9	11	6	5	4

35816

Page 4 of 14

C597EA79F92B1413977A37A485DDE8FB

3A

i) The Purchase Department of your organisation has received an offer of quantity discounts on its order of materials as under: [10 Marks]

<u>Price per tonne</u>	<u>Order (in tonnes)</u>
Rs.2,800	Less than 1,000
Rs.2,760	1,000 but less than 2,000
Rs.2,720	2,000 but less than 4,000
Rs.2,680	4,000 but less than 6,000
Rs.2,640	6,000 and above

The annual requirement of the material is 10,000 tonnes. The delivery cost/ordering cost per order is Rs.1,800 and the annual stock holding cost/carrying cost is estimated at 20 percent of the average inventory. The purchase department wants you to consider the following purchase options and advise which among them will be the most economical ordering quantity, presenting the relevant information in a tabular form. The purchase quantity options to be considered are 800 tonnes, 1,000 tonnes, 2,000 tonnes, 4,000 tonnes and 6,000 tonnes.

ii) Inventory records of Shrinidhi Ltd. Shows the following information: (10 marks)

<u>Details</u>	<u>Material R (Rs.)</u>	<u>Material S (Rs.)</u>
Material in hand on 1.4.2022	1,00,000	2,00,000
Material in hand on 31.3.2023	50,000	75,000
Material purchased during the year	4,50,000	5,75,000

Calculate:

1. Material turnover ratio regarding each of these materials
2. Express in number of days the average inventory held
3. State which of the two materials is slow moving material

OR

3B

The following data was obtained from the books of Space Ltd. for the year ended 31st March 2023.

<u>Sr. No.</u>	<u>Particulars</u>	<u>Departments</u>				
		<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>	<u>D</u>	<u>E</u>
1	Direct Materials (Rs.)	90000	125000	75000	25000	35000
2	Direct Wages (Rs.)	70000	90000	50000	25000	15000
3	Floor Space Area (Square Feet)	1000	1500	750	650	600
4	Value of Plant and Machinery (Rs.)	450000	850000	350000	200000	150000
5	Number of Employees	9	11	6	5	4

35816

Page 4 of 14

C597EA79F92B1413977A37A485DDE8FB

6	Value of Stock (Rs.)	12000	15000	13000		
7	Kilowatt-hour (kWh)	12	16	7		
8	Number of Light Points	16	20	12	7	5

Departments A, B and C are Production Departments.

Departments D and E are Service Departments.

Sr. No.	Particulars	Amount (Rs.)
1	Lighting	13500
2	Contribution to Provident Fund	16250
3	Labour Welfare Expenses	18900
4	Insurance of Plant and Machinery	15000
5	Depreciation of Building	56250

You are required to prepare Primary Overhead Distribution Summary for the departments showing clearly the most suitable basis of apportionments wherever necessary.

(20 Marks)

4A(i)

RS Ltd. showed net loss of Rs 2,30,500 as per their financial accounts for the year ended 31st March, 2022. However, cost accounts disclosed net loss of Rs 2,45,000 for the same period. On scrutinising both the set of books of accounts the following information were revealed:

Particulars	Rs
Factory overheads over recovered	30,000
Distribution overheads under recovered	20,000
Administrative overheads under recovered	27,500
Depreciation over charged in Cost Accounts	34,000
Bad debts w/off in Financial Accounts	14,500
Preliminary expenses w/off in Financial Accounts	4,500
Interest credited during the year in Financial Accounts	7,000
Notional Salary charged in Cost Accounts	10,000

Prepare a reconciliation statement reconciling losses shown by the financial and cost accounts by taking costing net loss as base.

(10 Marks)

4A (ii)

35816

Page 5 of 14

CS97EA79F92B1413977A37A485DDE8FB

Calculate the earnings of A and B from the following particulars for a month and allocate the labour cost to each job X, Y and Z:

Particulars	A	B
Basic Wages	Rs 400	Rs 520
Dearness Allowance	50%	50%
Contribution to Provident Fund(on basic wages)	8%	8%
Contribution to Employees' State Insurance(on basic wages)	2%	2%
Overtime	Hours 10	

The normal working hours for the month are 400. Overtime is paid at double the total of basic wages and dearness allowance. Employer's and Employee's contribution to State Insurance and Provident Fund are at equal rates. The two workers were employed on jobs X, Y and Z in the following proportions:

	Jobs		
	X	Y	Z
Workers A	40%	30%	30%
Workers B	25%	35%	40%

Overtime was done on job Z at the request of the customer.

(10 Marks)

OR

4B

Standard output per hour 250 units. Actual output in a 180 hour week is 50,000 units. Wage rate is Rs.300 per hour. Dearness allowance is Rs. 30 per hour. Calculate Total Earnings under:

- Time Rate
- Piece Rate
- Halsey Premium System
- Rowan Premium System
- Gantt Task Bonus System

(20 marks)

Q 5

- State the Functions of cost accounting?
- What are the factors considered in fixation of stock level?

(10 Marks)

(10 Marks)

OR

Q5 Write Short Notes (Any Four out of Six)

(20 Marks)

- EOQ.
- Gantt's Task.
- Idle Time
- Factory Overheads.
- Causes of disagreement between costing profit and financial profit.
- Limitations of cost accounting.

Time: 3 Hrs

Marks: 100

N.B: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

3) Working notes should form part of your answer.

4) Use of simple calculator is allowed.

Q. 1 a) State whether the following statements are true or false (any ten) (10)

- 1) Short term provision is a part of Non Current Liabilities.
- 2) Contingent liabilities are shown in Balance Sheet under the head Current liabilities.
- 3) Change in Inventory = Opening Stock of Raw Material less Closing Stock of Raw Material.
- 4) If the buyback exceeds 10% of the paid-up capital, the board of directors has the authority to approve it by resolution at a meeting.
- 5) The debt equity ratio must be more than 2:1 after buyback.
- 6) The buyback must be completed within 15 months from the date of passing the resolution.
- 7) In the case of internal reconstruction, no new company is created.
- 8) Alteration of share capital is one of the methods of Internal Reconstruction.
- 9) Interest is always calculated on the face value of the securities.
- 10) Profit from the sale of an investment should be debited to the investment account.
- 11) CSR stands for Corporate Social Responsibility.
- 12) Ethics is a branch of moral philosophy that guides people about the basic human conduct.

Q. 1 b) Match the following items from column A with column B (any ten) (10)

Column A	Column B
1) Debentures	a) Subdivision of Shares
2) Mining Rights	b) Not available for buyback
3) Conversion of shares of larger denomination in to shares of smaller denomination	c) Without Interest
4) Credit balance of Capital Reduction account	d) Nothing is to be recorded in cost column
5) Internal Reconstruction	e) Reports certain types of wrongdoing
6) Escrow Account	f) Moral Principles and Values
7) Revaluation Reserve	g) Example of Intangible Asset
8) Investment in Equity Shares	h) Capital Reserve
9) Cum Interest	i) Long term Borrowings
10) Bonus Shares received	j) Example of Variable earning security
11) Whistle blowers	k) With Interest
12) Ethics	l) Necessary to open for Buyback Process
	m) Process of reorganization of a company

Q. 2 Following is the Trial Balance of Pruthvi Ltd; as on 31st March 2023.

(20)

Particulars	Amount Rs.	Particulars	Amount Rs.
Land & Building	8,00,000	18,000 Equity Shares of Rs. 100 each fully paid	18,00,000
Plant & Machinery	3,00,000	General Reserve	4,00,000
Furniture	55,000	Bank Loan (Long Term)	4,02,500
Purchases	15,02,709	Unclaimed Dividend	1,500
Salaries	7,00,000	Sundry Creditors	1,28,652
Wages	4,30,442	12% Debentures	2,73,000
Bank Interest	75,000	Sales	32,51,841
Rent Paid	30,000	Interest on Investment	25,632
Repairs	25,000	Surplus (01/04/2022)	50,544
Miscellaneous Expenses	20,000		
Audit Fees	15,000		
Opening Stock	5,16,174		
Sundry Debtors	4,00,000		
Bills Receivables	2,97,140		
Long term Investment	8,66,850		
Advance Income Tax	1,35,000		
Cash at Bank	1,65,354		
Total	63,33,669	Total	63,33,669

Following are the other particulars:

- 1) Provide 10% Depreciation on Land Building and Plant Machinery.
- 2) Outstanding Wages were Rs. 19558
- 3) Interest on Debentures is outstanding for the year 2022-23.
- 4) Transfer Rs. 1,50,000 to General Reserve.
- 5) Directors Proposed Dividend @8%.
- 6) Bills Receivable includes a dishonored bill of Rs. 50,000.
- 7) On 31st March 2023, Stock of finished goods was valued at Rs. 6,46,040.
- 8) The Authorized share capital of the company was Rs. 20,00,000 divided in to 20,000 Equity Shares of Rs.100 each

Prepare statement of profit and loss account for the year ended 31st March 2023 and Balance Sheet as on that date.

OR

Q. 2 Mr. Manoj holds 1,500, 10% Debentures of Rs. 100 each in Rahul Ltd; as on 1st April 2022 at a cost of Rs. 1,80,000. Interest is payable half yearly on 30th September and 31st March every year. Following are the transactions for the year ended 31st March 2023. (20)

Date	Particulars	No. of Debentures	Rate
31/05/2022	Purchase	1,200	Rs. 95 Cum interest
30/06/2022	Purchase	300	Rs. 90 Cum interest

01/11/2022	Sales	1,200	Rs. 110 Cum interest
30/11/2022	Purchase	900	Rs. 97 Ex interest
01/01/2023	Sales	600	Rs. 105 Ex interest
01/02/2023	Purchase	300	Rs. 93 Ex interest
01/03/2023	Sales	1,200	Rs. 103 Cum interest

The books of accounts are closed on 31st March every year. Prepare Investment in 10% Debentures account in the books of Manoj for the year ended 31st March 2023. Market value of the above Investment on 31st March 2023 was Rs. 1,22,000.

Q. 3 Following is the Summarized Balance Sheet of Shital Ltd; as on 31st March 2023. (20)

Particulars	Amount Rs.	Amount Rs.
I. Equity and Liabilities		
Equity Shares of Rs. 10 each fully Paid	30,00,000	
12% Cumulative Preference Shares of Rs. 100 each fully paid	15,00,000	45,00,000
12% Debentures		15,00,000
Interest on Debentures		1,80,000
Creditors		15,00,000
Bank Overdraft		3,00,000
Total		79,80,000
II Assets		
Goodwill		3,00,000
Land and Building		28,00,000
Plant and Machinery		5,00,000
Furniture & Fixtures		8,00,000
Investments		4,30,000
Stock		6,00,000
Debtors		10,90,000
Cash at Bank		1,00,000
Profit and loss account		12,00,000
Discount on Issue of Shares		75,000
Preliminary Expenses		85,000
Total		79,80,000

Preference Dividend is in arrears for two years. Following scheme of Reconstruction was approved by the court.

- 1) Preference Shares were converted in to equal number of fully paid 10% preference Shares of Rs. 70 each.
- 2) Equity Shares to be reduced to Rs. 6 each fully paid up.
- 3) Investment was sold at a profit of 10%.
- 4) Preference Shareholders waived half of the arrears of dividend, and the remaining amount was paid in cash.
- 5) 12% Debenture holders agreed to accept Plant and Machinery for Rs. 7,00,000, and for remaining balance they accepted 8,000, 15% Debentures of Rs. 100 each fully paid.

- 6) Debenture holders agreed to forgo 50% of the interest and remaining balance is to be paid off immediately.
 - 7) Write off Goodwill, Debit balance of Profit and loss a/c, Discount on Issue of Shares and Preliminary Expenses.
 - 8) Bank Overdraft was paid.
- You are requested to pass necessary journal entries, Prepare Capital reduction account and Balance Sheet after Reconstruction.

.OR

Q. 3 a) From the following information prepare statement of Profit and Loss account of Nitin Ltd; for the year ended 31st March 2023 (10)

Particulars	Amount Rs.
Sales	20,20,000
Miscellaneous Receipts	2,500
Interest Received on Government Bonds	6,000
Reserve for Bad Debts (01/04/2022)	8,000
Sales Return	20,000
Opening Stock of Raw Material	1,00,000
Purchase of Raw Material	10,50,000
Freight on Raw Material	50,000
Opening Stock of Finished Goods	1,50,000
Wages	75,000
Salaries	4,00,000
Bad Debts	6,000
Debenture Interest	14,000
Rent Rates & Taxes	13,000
Travelling Expenses	4,000
Depreciation on Fixed Assets	60,000
Carriage Outward	3,000
Closing Stock of Raw Material	75,000
Closing Stock of Finished Goods	2,00,000
Provision for Bad Debts (31/03/2023)	10,000
Provision for Taxation should be made at 20% of the Profit	

Q. 3 b) From the following information Find out Maximum number of Shares to be bought Back by the Shreyash Ltd; at a offer Price of Rs. 250 Per Share. (10)

Particulars	Amount Rs.
Authorised Share Capital:	
1,00,000 Equity Shares of Rs. 100 each	1,00,00,000
10,000, 10% Preference Shares of Rs. 100 each	10,00,000

Issued, Subscribed, Called up and Paid up:	
70,000 Equity Shares of Rs. 100 each, Rs. 80 Per share Called up and Paid Up.	56,00,000
5,000 10% Preference Shares of Rs. 100 each fully Paid	5,00,000
Reserves:	
General Reserve	12,00,000
Securities Premium	25,00,000
Profit & loss a/c	51,00,000
Long term Borrowings	
10% Debentures	25,00,000
Bank loan	25,00,000
Current Liabilities:	
Creditors	15,00,000

Q. 4 The Summarized Balance Sheet of Prakash Ltd; as on 31st March 2023 (20)

Particulars	Amount Rs.	Amount Rs.
I. Equity and Liabilities		
1. Shareholders' Funds		
a) Share Capital		
4,00,000 Equity Shares of Rs. 10 each fully Paid	40,00,000	
b) Reserve & Surplus		
Securities Premium	7,00,000	
General Reserve	10,00,000	
Profit and Loss a/c	3,00,000	60,00,000
2. Non Current liabilities		
a) Long Term Borrowings		
11% Debentures	12,00,000	
Bank Loan (long term)	9,00,000	21,00,000
3. Current liabilities		
a) Trade Payables		
Sundry Creditors		6,00,000
Total		87,00,000
II Assets		
1. Fixed Assets		55,00,000
2. Bank Balance		18,00,000
3. Other Current Assets		14,00,000
Total		87,00,000

Ascertain the maximum number of shares the company can buyback at a price of Rs. 30 per share. Assuming the buyback is actually carried out:

- Pass Necessary Journal entries in the books of Prakash Ltd; and
- Prepare Balance Sheet after buyback.

OR

Q. 4 a) On 1st April 2022 Mr. Dhananjay had 3,000 Equity Shares of Rs. 100 each at a cost of Rs. 6,90,000. He furnished the following particulars for the year ended 31/03/2023. (10)

Date	No. of Shares	Transaction details
30/04/2022	2,000	Purchased @ Rs. 220 per Share
31/07/2022	5,000	Bonus Shares Received
31/12/2022	4,000	Sale @ Rs. 220 Per Share

Following additional information is also provided by him:

1) On 31st August 2022 Dividend @ Rs. 30 per Share for the year ended 31/03/2022 was received by him.

2) On 30 September, 2022 The Company issued right shares, in the ratio of one share for every five shares held on Payment of Rs. 200 per share. Mr. Dhananjay Subscribed 50% of the Rights and Sold remaining to Mr. Pravin @ Rs. 150 per Share.

You are requested to prepare the Investment in Equity Shares account for the year ended 31st March 2023.

Q. 4 b) Following is the summarized Balance Sheet of M/s Jayashri Ltd; as on 31st March 2023 (10)

Liabilities	Amount Rs.
10% Preference Shares of Rs. 100 each	10,00,000
Equity Shares of Rs. 10 each	15,00,000
11% Debentures	3,00,000
Sundry Creditors	3,00,000
Other Current Liabilities	6,00,000
Total	37,00,000
Assets:	
Goodwill	4,50,000
Land & Building	15,00,000
Plant & Machinery	7,00,000
Stock	6,00,000
Publicity Campaign Expenses	4,00,000
Discount on issue of Debentures	50,000
Total	37,00,000

Following scheme of Reconstruction has been approved by the court:

- 1) Equity Shares to be reduced by Rs. 3 per share.
- 2) 10% Preference Shares were reduced to Rs. 80 per share fully paid up.
- 3) 11% Debenture holders agreed to waive 30% of their rights.
- 4) 30% of the creditors are to be reduced to 80% and 60% of the creditors to be reduced by 30%.
- 5) All intangible and Fictitious Assets are to be written off.

- 6) Assets were revalued as: Land & building Rs. 16,00,000
: Plant & Machinery Rs. 7,50,000
: Stock to be reduced by Rs. 62,000.

You are required to pass necessary journal entries and prepare capital reduction account in the books of M/s Jayashri.

Q. 5 a) Explain the effects of unethical behaviour on financial reporting. (10)

b) What are the sources of buyback? Explain benefits of buyback. (10)

OR

Q. 5 Write Short Notes (Any Four) (20)

- a) Reserve and Surplus in Final Accounts of Companies
- b) Consolidation and Subdivision of Shares
- c) Whistle Blowing
- d) Ex Interest and Cum Interest
- e) Property, plant and Equipment (Tangible Fixed Asset)
- f) Need of internal Reconstruction

वेळ : ३ तास

गुण : १००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) टिपा या तुमच्या उत्तराचा भाग असतील.

४) साधा गणकयंत्र वापरण्यात यावे.

प्र. १ अ) खालील विधाने चूक कि बरोबर ते सांगा (कोणतेही दहा)

(१०)

- १) अल्पकालीन तरतुदी ह्या दीर्घकालीन कर्जाचा भाग आहेत.
- २) आकस्मिक दायित्वे हि ताळेबंदामध्ये चालू कर्जामध्ये दाखवली जातात.
- ३) मालसाठा बदल = कच्चा मालाची सुरुवातीची शिल्लक वजा कच्चा मालाची अखेरची शिल्लक
- ४) १०% पेक्षा जास्त भाग भांडवल परत खरेदी करावयाचे असल्यास त्यासाठी संचालक मंडळानी त्यांच्या सभेमध्ये ठराव संमत करून घेतला तरी चालतो.
- ५) भाग भांडवल परत खरेदी केल्यानंतर, भांडवल कर्जाचे गुणोत्तर २:१ पेक्षा जास्त असले तरी चालते.
- ६) ठराव संमत झाल्यापासून १५ महिन्यांच्या आत भाग भांडवल खरेदी केले पाहिजे.
- ७) अंतर्गत पुनर्रचनेत नवीन कंपनी स्थापन होत नाही.
- ८) भागभांडवलातील बदल हा अंतर्गत पुनर्रचनेचा एक प्रकार आहे.
- ९) व्याज हे नेहमी दर्शनी मूल्यावर काढले जाते.
- १०) गुंतवणुकीचा नफा हा गुंतवणूक खात्याच्या खर्च बाजूस दाखवला जातो.
- ११) सी.एस.आर. म्हणजे व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी.
- १२) नैतिकता हि शाखा आहे नैतिक तत्व ज्ञानाची एक शाखा आहे जी मुलभूत मानवी आचारानाविषयी मार्गदर्शन करते.

प्र. १ ब) योग्य जोड्या जुळवा (कोणतेही दहा)

(१०)

समूह अ	समूह ब
१) कर्जरोखे	a) भागांचे विभाजन
२) खाण हक्क	b) समभाग परत खरेदीसाठी उपयुक्त नाही
३) भागांचे मोठ्या किमतीमधून कमी किमतीमध्ये रूपांतर करणे	c) व्याज सोडून
४) कॅपिटल रीडक्ष्ण खात्याची जमा शिल्लक	d) खर्च स्तंभात काहीही लिहायचे नाही.
५) अंतर्गत पुनर्रचना	e) काही चुकीच्या गोष्टीविषयी माहिती देतो
६) एस्क्रो खाते	f) नैतिक तत्वे आणि मुल्ये
७) पुनर्मुल्यांकन निधी	g) अमूर्त मालमतेचे उदाहरण
८) सामान्य भागातील गुंतवणूक	h) भांडवली निधी
९) व्याजासह	i) दीर्घकालीन कर्ज
१०) बोनस भाग मिळाले	j) बदलणाऱ्या उत्पन्नाचे उदाहरण
११) व्हिसल ब्लोवर	k) व्याजासह
१२) नैतिकता	l) समभाग परत खरेदी साठी गरजेचे
	m) कंपनीची पुनर्रचना करण्याची प्रक्रिया

प्र. २ पृथ्वी लिमिटेड या कंपनीचे ३१/०३/२०२३ अखेरचे तेरीज पत्रक दिलेले आहे

(२०)

तपशील	रक्कम रु.	तपशील	रक्कम रु.
जमीन आणि इमारत	८,००,०००	१८,००० साधारण भाग, रुपये १०० चा एक पूर्ण दत्त	१८,००,०००
यंत्र आणि संयंत्र	३,००,०००	सामान्य राखीव निधी	४,००,०००
फर्निचर	५५,०००	बँक कर्ज (दीर्घकालीन)	४,०२,५००
खरेदी	१५,०२,७०९	न मागितलेला लाभांश	१,५००
पगार	७,००,०००	किरकोळ धनको	१,२८,६५२
मजुरी	४,३०,४४२	१२% कर्जरोखे	२,७३,०००
बँकेचे व्याज	७५,०००	विक्री	३२,५१,८४१
भाडे दिले	३०,०००	गुंतवणुकीवरील व्याज	२५,६३२
दुरुस्ती	२५,०००	अधिशेष (०१/०४/२०२२)	५०,५४४
किरकोळ खर्च	२०,०००		
लेखापरीक्षण फी	१५,०००		
सुरुवातीचा माल साठा	५,१६,१७४		
ऋणको	४,००,०००		
प्राप्त बिले करण्यायोग्य	२,९७,१४०		
दीर्घकालीन गुंतवणूक	८,६६,८५०		
आगाऊ आयकर	१,३५,०००		
बँकेतील शिल्लक	१,६५,३५४		
	६३,३३,६६९		६३,३३,६६९

खाली इतर तपशील दिलेला आहे:

- जमीन आणि इमारत व यंत्र संयंत्र यावर १०% घसारा आकार.
- रु. १९,५५८ रुपये मजुरी देणे आहे
- सन २०२२-२३ मधील कर्जरोख्यांचे व्याज देणे बाकी आहे.
- सामान्य राखीव निधीला रुपये १,५०,००० वर्ग करा..
- संचालकांनी ८% लाभांश प्रस्तावित केला आहे.
- प्राप्त बिलामध्ये अश्विकार्य बिल रु. ५०,००० समाविष्ट आहे..
- ३१/०३/२०२३ रोजी रु. ६,४६,०४० चा शिल्लक मालसाठा आहे.
- रु. २०,००,००० चे अधिकृत भागभांडवल असून ते रु. १०० च्या २०,००० सामान्य भागामध्ये विभागले गेले आहे. वरील माहितीच्या आधारे पृथ्वी लिमिटेड या कंपनी च्या पुस्तकात दिनांक ३१/०३/२०२३ रोजीचे नफा तोटा पत्रक आणि ताळेबंद तयार करा.

किंवा

प्र.२ श्री. मनोज यांचेकडे दिनांक १ एप्रिल २०२२ रोजी १५००, १०% चे कर्जरोखे आहेत (२०)
ज्याचे दर्शनी मूल्य रु.१०० असून त्याचे खर्चमूल्य (कॉस्ट) रु.१,८०,००० आहे. प्रत्येक वर्षी ३० सप्टेंबर आणि ३१ मार्च रोजी व्याज दिले जाते. ३१/०३/२०२३ पर्यंत झालेल्या व्यवहारांचा तपशील खाली दिलेला आहे.

दिनांक	तपशील	कर्जरोखे संख्या	दर
३१/०५/२०२२	खरेदी	१,२००	रु.९५ व्याजासह
३०/०६/२०२२	खरेदी	३००	रु.९० व्याजासह
०१/११/२०२२	विक्री	१,२००	रु.११० व्याजासह
३०/११/२०२२	खरेदी	९००	रु.९७ व्याज सोडून
०१/०१/२०२३	विक्री	६००	रु.१०५ व्याज सोडून
०१/०२/२०२३	खरेदी	३००	रु.९३ व्याज सोडून
०१/०३/२०२३	विक्री	१,२००	रु.१०३ व्याजासह

दरवर्षी दिनांक ३१ मार्च रोजी खाते बंद केली जातात. आपणास दिनांक ३१/०३/२०२३ रोजीचे १०% कर्जरोखे मधील गुंतवणूक खाते तयार करण्यास सांगितले आहे. दिनांक ३१/०३/२०२३ रोजी गुंतवणुकीची बाजार भावाप्रमाणे किंमत रु. १,२२,००० आहे.

प्र.३ खाली ३१/०३/२०२३ रोजीचा शीतल लिमिटेड चा ताळेबंद दिला आहे. (२०)

तपशील	रक्कम रु.	रक्कम रु.
I. भाग भांडवल आणि देणी		
सामान्य भाग रु.१० चा एक पूर्ण देय	३०,००,०००	
१२% संचयी अग्रहक्क भाग रु. १०० चा एक पूर्ण देय.	१५,००,०००	४५,००,०००
१२% कर्जरोखे		१५,००,०००
कर्जरोख्यावरील देय व्याज		१,८०,०००
धनको		१५,००,०००
बँक अधिकर्ष		३,००,०००
एकूण		७९,८०,०००
II मालमत्ता		
नावलौकीक		३,००,०००
जमीन व इमारत		२८,००,०००
यंत्र व संयंत्र		५,००,०००
फर्निचर		८,००,०००
गुंतवणूक		४,३०,०००
शिल्लक मालसाठा		६,००,०००
ऋणको		१०,९०,०००

बँकेतील शिल्लक	१,००,०००
नफा तोटा खाते	१२,००,०००
समभाग विक्रीवरील सूट	७५,०००
प्रारंभिक खर्च	८५,०००
एकूण	७९,८०,०००

अग्रहक्क भागावरील लाभांश दोन वर्षांपासून देणे आहे. खालील अंतर्गत पुनरचना योजना न्यायालयाने मंजूर केली आहे.

- १) अग्रहक्क भागांचे रूपांतर तितक्याच संखेच्या रु.७० पूर्ण देय १०% अग्रहक्क भागामध्ये करण्यात आले.
 - २) सामान्य भाग रु.६ पर्यंत कमी करण्यात आले.
 - ३) १०% नफ्यावर गुंतवणुकीची विक्री करण्यात आली.
 - ४) अग्रहक्क भागावर देय असलेल्या लाभांशापैकी अर्धा लाभांश सोडून देण्याची कबुली अग्रहक्क भागधारकांनी दिली. राहिलेला अर्धा लाभांश रोखीने देण्यात आला.
 - ५) १२% कर्जरोखेधारकानी यंत्र व संयंत्र रु. ७,००,००० किमतीला घेण्याचे कबुल केले आणि उर्वरित रकमेसाठी त्यांनी ८,०००, १५% कर्जरोखे रु. १०० चा एक पूर्ण देय घेण्याचे मान्य केले.
 - ६) कर्जरोखेधारकानी त्यांना देय असलेल्या व्याजातील ५०% व्याज सोडून दिले आणि राहिलेले व्याज त्यांना त्वरित दिले गेले.
 - ७) नावलौकिक, नफा तोट्याचा नावे खाते, समभाग विक्रीवरील सूट आणि प्रारंभिक खर्च पूर्णपणे निलंबित करा.
 - ८) बँक अधिकर्ष पूर्णपणे अदा केले.
- आपणास विनंती करणेत येते कि, शीतल लिमिटेड ची कीर्द नोंद करा, भांडवल घट खाते आणि पुनररचणे नंतरचा ताळेबंद तयार करा.

किंवा

प्र.३ अ) खालील माहितीच्या आधारे नितीन लिमिटेड या कंपनीच्या पुस्तकात दिनांक

(१०)

३१/०३/२०२३ अखेरचे नफा तोटा पत्रक तयार करा.

तपशील	रक्कम रु.
विक्री	२०,२०,०००
किरकोळ जमा	२,५००
सरकारी रोख्यावरील व्याज जमा	६,०००
बुडीत कर्जाची तरतूद (०१/०४/२०२२)	८,०००
विक्री परत	२०,०००
कच्चा मालसाठा सुरुवातीची शिल्लक	१,००,०००
कच्चा माल खरेदी	१०,५०,०००
कच्चा माल खरेदी वाहतूक खर्च	५०,०००
तयार मालसाठा सुरुवातीची शिल्लक	१,५०,०००
मजुरी	७५,०००
पगार	४,००,०००
बुडीत कर्ज	६,०००

कर्जरोखे व्याज	१४,०००
भाडे आणि कर	१३,०००
प्रवास खर्च	४,०००
स्थिर मालमता घसारा खर्च	६०,०००
जावक वाहन खर्च	३,०००
कच्चा मालसाठी अखेरची शिल्लक	७५,०००
तयार मालसाठी अखेरची शिल्लक	२,००,०००
बुडीत कर्जाची तरतूद (३१/०३/२०२३)	१०,०००
नफ्याच्या २०% करधारण तरतूद करणेत यावी.	

प्र.३ ब) खालील माहितीच्या आधारे श्रेयश लिमिटेड हि कंपनी, रुपये २५० प्रस्ताव किमतीला जास्तीत जास्त किती समभाग पुनरखरेदी करू शकते त्याची परिगणना करा

(१०)

तपशील	रक्कम रु.
अधिकृत भागभांडवल:	
१,००,००० समभाग रु. १०० चा एक	१,००,००,०००
१०,०००, १०% अग्रहक्क भाग रु. १०० चा एक	१०,००,०००
विक्रीस काढलेले, विक्री झालेले, मागणी केलेले आणि भरणा झालेले भागभांडवल:	
७०,००० समभाग रु. १०० चा एक प्रत्येकी रु. ८० मागणी आणि भरणा झालेले	५६,००,०००
५,०००, १०% अग्रहक्क भाग रु. १०० चा एक पूर्ण देय	५,००,०००
निधी:	
सामान्य राखीव निधी	१२,००,०००
समभाग अधिमुल्य	२५,००,०००
नफा तोटा खाते	५१,००,०००
दीर्घ कालीन कर्जे	
१०% कर्जरोखे	२५,००,०००
बँक कर्ज	२५,००,०००
वर्तमान दायीत्व:	
धनको	१५,००,०००

प्र. ४. ३१ मार्च २०२३ चा प्रकाश लिमिटेड चा ताळेबंद दिला आहे

(20)

तपशील	रक्कम रु.	रक्कम रु.
I. भाग भांडवल आणि दायीत्व		
१. भागधारकांचा निधी		
अ) भागभांडवल		
४,००,००० समभाग रु. १० चा एक पूर्ण देय		

ब) राखीव निधी व अधिशेष	४०,००,०००	
समभाग अधिमूल्य	७,००,०००	
सामान्य राखीव निधी	१०,००,०००	
नफा तोटा खाते	३,००,०००	६०,००,०००
२. दीर्घ कालीन कर्जे		
११% कर्जरोखे	१२,००,०००	
बँक कर्ज (दीर्घ कालीन)	९,००,०००	२१,००,०००
३. वर्तमान दायित्वे		
अ) धनको		६,००,०००
एकूण		८७,००,०००
II मालमत्ता		
१. स्थिर मालमत्ता		५५,००,०००
२. बँकेतील शिल्लक		१८,००,०००
३. इतर वर्तमान मालमत्ता		१४,००,०००
एकूण		८७,००,०००

रुपये ३० च्या प्रस्ताव किमतीला जास्तीत जास्त किती समभाग कंपनी पुनरखरेदी करू शकते त्याची परिगणना करा. प्रत्यक्षात समभागांची पुनरखरेदी झाली असे समजून:

- प्रकाश लिमिटेड ची कीर्द नोंद करा आणि
- पुनरखरेदी नंतरचा ताळेबंद तयार करा.

किंवा

प्र.४ अ) १ एप्रिल २०२२ रोजी श्री धनंजय यांचेकडे ३,००० समभाग आहेत. समभागाची दर्शनी किंमत (१०) प्रत्येकी रु.१०० इतकी आहे. या समभागांचे खर्चमूल्य (कॉस्ट) रु.६,९०,००० आहे. त्यांनी ३१/०३/२०२३ अखेरची खालील माहिती दिली आहे.

दिनांक	समभाग संख्या	व्यवहार तपशील
३०/०४/२०२२	२,०००	खरेदी रु. २२० प्रती भाग
३१/०७/२०२२	५,०००	बक्षीस भाग मिळाले
३१/१२/२०२२	४,०००	विक्री रु. २२० प्रती भाग

त्याने खालील अधिकची माहिती दिलेली आहे;

- दिनांक ३०/०८/२०२२ रोजी, आर्थिक वर्ष ३१ मार्च २०२३ अखेरचा प्रती भाग रु. ३० प्रमाणे लाभांश मिळाला
- ३० सप्टेंबर २०२२ कंपनीने हक्क भाग विक्रीस काढले. जर आपल्याकडे ५ सम भाग असतील तर १ हक्क भाग मिळेल त्यासाठी प्रती हक्कभाग रु. २०० अशी किंमत ठेवण्यात आली. श्री धनंजय यांनी ५०% हक्क भाग खरेदी केले आणि राहिलेले रु. १५० प्रती समभाग प्रमाणे श्री प्रवीण यांना विक्री केले.

आपणास विनंती करण्यात येते कि, ३१/०३/२०२३ अखेरचे श्री धनंजय यांच्या पुस्तकात समभागातील गुंतवणूक खाते तयार करा.

प्र.४ अ) जयश्री लिमिटेड चा ३१ मार्च २०२३ चा ताळेबंद खाली दिला आहे

(१०)

दायीत्वे	रक्कम रु.
१०% अग्रहक्क भाग रु.१०० चा एक	१०,००,०००
समभाग रु. १० चा एक	१५,००,०००
११% कर्जरोखे	३,००,०००
किरकोळ धनको	३,००,०००
इतर वर्तमान दायीत्वे	६,००,०००
एकूण	३७,०००,०००
मालमत्ता:	
नावलौकिक	४,५०,०००
जमीन आणि इमारत	१५,००,०००
यंत्र व संयंत्र	७,००,०००
मालसाठा	६,००,०००
प्रशिद्धी शिबीर खर्च	४,००,०००
कर्जरोखे विक्रीवरील सूट	५०,०००
एकूण	३७,०००,०००

खालील अंतर्गत पुनरचना योजना न्यायालयाने मंजूर केली आहे:

- १) समभागांचे मूल्य रु.३ प्रती भाग याप्रमाणे कमी केले.
- २) १०% अग्रहक्क भागांचे मूल्य प्रती भाग रु. ८० पर्यंत कमी केले.
- ३) ११% कर्जरोखे धारकांनी त्यांची ३०% रक्कम सोडून देण्याचे मान्य केले.
- ४) ३०% धनकोनी ८०% पर्यंत रक्कम स्विकारण्याचे मान्य केले आणि राहिलेल्या पैकी ६०% धनकोनी ३०% ची सूट देण्याचे मान्य केले.
- ५) सर्व अमूर्त आणि काल्पनिक मालमत्ता निर्लेखित करा.
- ६) मालमत्तांचे पुनर्मुल्यांकन पुढील प्रमाणे आहे:

जमीन आणि इमारत रु. १६,००,०००

यंत्र व संयंत्र रु. ७,५०,०००

मालसाठ्याच्या किमतीत रु.६२,००० नी घट झाली आहे.

आपणास विनंती करणेत येते कि, जयश्री लिमिटेड ची कीर्द नोंद करा

प्र.५ अ) आर्थिक अहवालावर अनैतिक वर्तनाचे होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

(१०)

ब) समभाग खरेदी करण्याचे स्रोत सांगा? समभाग खरेदी करण्याचे फायदे विषद करा.

(१०)

किंवा

प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

(२०)

- अ) कंपनी फायनल अकॉंट मध्ये राखीव निधी आणि अधिशेष
- ब) समभागांचे एकत्रीकरण आणि उपविभाग
- क) शिष्टी वाजवणे
- ड) व्याज सोडून आणि व्याजासहित
- इ) मालमत्ता आणि उपकरणे (मूर्त स्थिर मालमत्ता)
- फ) अंतर्गत पुनरबांधणीची गरज

**MODEL ANSWER TYBCOM REGULAR SEM V NOVEMBER 2023
EXAMINATION**

MARKETING RESEARCH- QP Code -39175

Q.1 (A) One Mark each

1.	Applied	7.	Primary
2.	Ethics	8.	Internal sources
3.	Marketing Information System,	9.	Quick data collection
4.	Descriptive	10.	Technical
5.	Open Ended	11.	Interpretation
6.	Sampling Frame	12.	Classification,

Q.1.(B) One Mark Each

1.	False.	7.	True
2.	False	8.	True
3.	True	9.	False
4.	True	10.	True
5.	True .	11.	True
6.	False	12.	False

Q.2

a. Meaning and limitations of Marketing Research

Marketing Research (Meaning, 02 marks) – It is a process of collection, recording and analysing data for solving marketing problems.

Limitations of Marketing Research (5.5 marks, 05 points with explanation)

Time Consuming Process, Costly, Lack of accurate data, Lack of Skilled manpower, Dynamic consumer behaviour, Lack of overall view of the problem, MR gives suggestions and not solutions

b. Qualities of Good marketing research Professionals. (07 points with explanation, 7.5 marks)

Basic Education, Analytical ability, Communication Skill, Observation Skill, Technical Knowledge, Confident, Innovative

c. Meaning and Components of Decision Support System

Meaning (02 marks)- It is an advanced software which helps marketing managers to take marketing decisions. It helps in storing data and generating reports.

Components of Decision Support System (05 points with explanation, 5.5 marks)

Hardware, Software / model system, Database, Communication Network, User Interface, Decision Makers

Q.3 Answer any two of the following

15

a. **Meaning and importance of Research Design**

Research Design (Meaning, 02 marks) –

It is a blue print/plan prepared to carry out research activity. It contains details of objectives of research, nature of research, type of data, sources of data, contents of questionnaire, sampling methods, sample size, statistical tests to be used, contents of research report etc.

Importance of Research Design (5.5 marks, 05 points with explanation)

Provides Direction, Proper use of allotted resources, Time Management/Saves Research Time, Helps to achieve research objectives, Helps to obtain relevant data, Minimises cost of research

b. **Steps in the preparation of Questionnaire (07.5 marks)**

Planning Questionnaire, Deciding the type of questions-, Deciding on wordings of questions, Deciding the sequence and layout of questionnaire, Pre-testing or Pilot study of questionnaire, Final Draft of questionnaire

c. **Meaning and Techniques of Sampling**

Sampling (Meaning, 02 marks) - It is a process of selecting small part or portion of the population, studying them in detail and applying the findings of the study to the entire population.

Techniques of Sampling (5.5 marks)

Probability Sampling Techniques (2.5 marks)- (02 points with explanation) Simple Random Sampling, Stratified Sampling, Cluster Sampling

Non-Probability Sampling Techniques (03 marks) – (03 points with explanation)

Convenience Sampling, Judgement Sampling, Snowball Sampling, Quota Sampling

Q.4 Answer any two of the following

15

Meaning and methods of Observation

Observation (Meaning 02 marks) – Data is collected by observing behaviour of respondents. No questions are asked to respondents.

Methods of Observation (5.5 marks, 05 points with explanation)

Structured and Unstructured, Controlled and Uncontrolled, Disguised and Non-Disguised, Direct and Indirect, Manual and Mechanical, Garbage Analysis.

Saves times in managing huge data, Helps in Decision Making, Identification of unprofitable and unprofitable customers, Helps to identify pattern in shopping/consumer behaviour, Optimum use of resources, Customer Satisfaction.

- b. **Hypothesis – Meaning (01 mark)**- It is the tentative statement of relationship between two or more variables in research.It is written in such a way that it can be proven or disproven by analyzing data.

Types of Hypothesis (04 marks)- (04 points with explanation)

Simple Hypothesis, Complex Hypothesis, Null Hypothesis, Alternative Hypothesis

- c. **Essentials of Good Questionnaire (05 marks, 05 points with explanation)**

Simple and Easy Language , Avoid Double Barreled questions , Proper Sequence , Proper Layout , Pilot Study of the Questionnaire, Avoid Loaded Questions, Questions as per the respondents

- d. **Personal Interview**

Meaning (01 mark) - Primary data is collected by contacting the respondents personally. There is face to face communication between the researcher and the respondents.

Advantages (02 marks) (02 points)

Detailed information, Suitable for illiterate respondents, Facial Expression of respondents.

Disadvantages (02 marks) (02 points)

Costly method, Time Consuming, Limited area coverage

- e. **Panel method of data collection**

Meaning (01 mark) In Panel method, primary data is collected from group of respondents on a continuous basis

Types of Panels – (04 marks) - Consumer Panels, Product Testing Panels, Dealer Panels, Retail Store Audit/Retail Store Panel

- f. **Tabulation of Data –**

(Meaning 01 mark) – It is a process of counting or totalling number of responses in each category. It converts raw data into meaningful tables.

Types of Tabulation of Data (04 marks) – Machine and Manual Tabulation – Meaning and advantages

b. Meaning , Merits and Demerits of Secondary Data

Secondary Data (Meaning 02 marks) - Data collected by someone else for the purpose other than research under study. It is also called as published data.

Merits (03 points with explanation, 03 marks) – Economical, Less Time Consuming, Less requirements of experts/technical, Requirements of less resources

Demerits (02 points with explanation, 2.5 marks) - Less Reliable Data, Less Reliable Data, May not be relevant, Needs adjustment, May not be accurate, Old data

c. Difference between Qualitative research and Quantitative research. (07 points of difference with explanation)

Meaning, Sample Size, Testing of Hypotheses, Subjective/objective, Statistical Analysis, Structured/Unstructured, Data Collection method

Q.5 Answer any two of the following

a. Meaning and types of Editing

Editing (Meaning 02 marks) – It is a process of verifying or scrutinizing data. It refers to rectifying the mistakes, completing incomplete answers and making the data more correct.

Types of Editing

1. Field Editing (03 marks) – Meaning and advantages
2. Office Editing (2.5 marks) – Meaning and advantages

b. Meaning and Steps in Data Analysis

Data Analysis (meaning 02 marks) - It is a process of studying data by applying statistical techniques like frequencies, mean, standard deviation, correlation, regression etc.

Steps in Data Analysis – (5.5 marks)

Applying statistical techniques, Use of statistical package/ softwares, Presentation in tables and graphs, Research objective wise analysis, Testing of hypotheses, Interpreting analyse data, Understanding key findings of research

c. Contents of Research report (7.5 marks)

Title Page, Table of contents/Index, List of Tables, Preface, Introduction, Research methodology, Data Analysis, Conclusion and suggestions, Appendix, Bibliography

Q.6 Write a short notes (any FOUR)

a. Data Mining (05 marks) –

20

Meaning (01 mark)- It is process used by companies to take out useful information from raw data. It involves extracting useful pattern or association from voluminous database.

Advantages of Data Mining (04 marks) (04 points with explanation)

T.Y.B.Com Sem. V – October 2023
Export Marketing
Instructions to the Examiners / Moderators

1. Please go through the Synoptic Answers and marking scheme before starting the assessment. This is absolutely necessary to maintain uniformity in assessment.
2. In case of any doubt please feel free to contact the Chairman / Paper-setters / Moderator for any further clarifications:

- Dr. KanchanDutt	9869 789 070
- Dr. Bageshree P. B. Bandekar	9969 023 926
- Dr. SarithaKurien	9923 157 870
- Prof. Mrs. ManishaNaik	9869 288 292
-Prof. BhaviniDoshi	7972954549

3. Moderators / Examiners are requested to take utmost care while assessing the answer-books as E-copies of the answer-books are provided to the candidates on demand.
4. Marks should be awarded for point-wise relevant explanation. Ideally 7 to 8 points are expected for theory questions of 7.5 marks and 5-6 points for notes (Q.no.6). Point/s not included in synoptic answers, may be awarded marks if found relevant.

T.Y.B.Com Sem. V – October 2023 SYNOPSIS ANSWERS
Export Marketing -I

Q.1.A Select the most appropriate answer from the options given below (Any Ten):- (10)

1. Export marketing usually involves extensive documentation
2. Loss due to leakage in the ship is a type of cargo risk.
3. Readymade garment is one of the components of India's merchandise exports.
4. Specific duty is based on the physical characteristics of goods.
5. India is one of the members of SAARC
6. If the exporter is selling low priced products, he may give preference to Developing countries.
7. MEIS and SEIS are Schemes introduced in FTP 2015-20
8. Gum karaya, Niger seeds and Onions are Canalised items in the negative list of exports.
9. Alphabet 'E' in EOUs stands for Export.
10. ASIDE scheme provides benefits for Infrastructure development to states
11. IIFT has been given the status of Deemed University in May 2002, by UGC.
12. DBK is a refund of custom duty paid for importing ingredients for export production.

Q1.B. State whether the following statements are True or False. (Any Ten) (10)

1. **FALSE:** There is lesser risk involved in export marketing as compared to risk in domestic marketing.
2. **TRUE:** Poor infrastructure and reduction in export incentives poses problems for Indian exporters
3. **FALSE:** Software services do not make any major contribution to India's service exports.
4. **TRUE:** Trade barriers are restrictions imposed on movement of goods between countries.
5. **TRUE:** Regional Economic Groupings leads to betterment of social and cultural ties among member countries.
6. **TRUE:** Overseas marketing research is conducted to identify marketing opportunities and challenges.
7. **FALSE:** RBI issues IEC to Indian importers and exporters.
8. **TRUE:** Cattle and Camel are included in the negative list of exports.
9. **TRUE:** Special economic zones were setup to enable hassle free export activity.
10. **FALSE:** MDA scheme supplies imported raw material to small exporters.
11. **TRUE:** FICCI was established by Mr. G.D. Birla and Mr. P. Thakurdas.
12. **FALSE:** IGST is collected by State Government.

Q.2. Answer any two of the following

a) What is the importance of exports for exporting firms?

7.5

Spreading of Risks - Export Obligation - Reputation - Optimum Production - R & D - incentives - Liberal imports - Economies of Scale - charge high price - increased sales and profit - helps in keeping old products alive

b) Explain the factors influencing export marketing. 7.5

Strategic vision, Recovery of Research and Development expense, Rate of Profit, Competition in domestic market, Economic growth, Government incentives, Free Trade agreements, Domestic Market constraints, Information and media growth

c) Discuss India's services exports since 2015.

7.5

Any relevant explanation based on the statistics mentioned

Group	2015 - 16		2021-22	
	US \$ Billion	Percent	US \$ Billion	Percent
Software services	74.2	48.1	125.4	49.4
Business services	29.0	18.8	58.9	23.1
Travel	21.3	13.8	9.1	3.6
Transportation	14.0	9.1	32.2	12.6
Financial services	4.9	3.2	5.2	2.2
Other services	10.8	7.0	23.2	9.1
Total	154.3	100	254	100

Source: RBI

Q.3. Answer any two of the following

a) Discuss the types of Non-Tariff barriers. 7.5

Quota System, Product Standard, Domestic Content requirement, Product labeling, Packaging requirement, Consular formalities, State trading, Preferential arrangements, Foreign exchange regulations and other non tariff barriers

b) Describe the negative impact of Regional Economic Groupings. 7.5

Imposition of common external barriers on non-members, Collective bargaining by member nations on non-members, Lack of interest of members in Multilateralism, Trade diversion than trade creation

c) What are the steps involved in market selection process? 7.5

Determine Export Marketing Objectives, Collection of information, Analysis of information, Shortlisting of markets, Detailed investigation of shortlisted markets, Selection of markets, Follow up

Q.4. Answer any two of the following

a) Explain the highlights of Foreign Trade Policy 2015-20.

MEIS, SEIS, EPCG scheme, EOU/STP scheme, status holders, Self certification, Online filing of documents, e-Commerce exports, quality complaints and trade disputes, duty exemption, export of defense items. 7.5

b) Describe the role of Director General of Foreign Trade in India's export trade.

Implementation of FTP policy, Granting of IEC number, Regulates transit of goods, Resolving of export related problems, Interaction with trade and industry, co ordination with other offices, publications, trade facilitator, e governance initiatives. 7.5

c) Explain the benefits extended to Towns of Excellence in India.

MAI benefits - Assistance is provided to EPCs, CBs, Trade promotion organization etc. Activities eligible under the scheme are market projects abroad, project development, market survey, capacity building. 7.5

EPCG benefits- allow exporters to import machinery and equipment at low or no import duty to produce quality products for the export market.

ASIDE benefits- Projects received from towns of excellence are given priority by SLEPC (State Level Export Promotion Committee) for financial assistance under ASIDE) Funds can be utilized by State Governments for development of infrastructure – roads connecting production centres with ports or docks, equity participation in infrastructure projects, setting up effluent treatment facilities, stabilizing power supply,

Q.5. Answer any two of the following

a) Discuss IRMAC scheme given to Indian Exporter 7.5

Industrial Raw material Assistance Centre (IRMAC)

a) Under IRMAC scheme raw materials are imported in bulk and supplied to exporters at competitive prices.

b) Benefits – Raw materials at lower prices, Credit period, Procure quality raw materials, Focus on production, Timely availability of raw materials.

b) Enumerate different functions of Federation of Indian Export Organization (FIEO). 7.5

Functions of Federation of Indian Export Organisations –

Issue Certificate of Origin, Market Development Assistance, Conducting export promotional activities such as Organizing seminars / workshops / conferences, Assisting in participation in trade fairs and exhibitions, Provide advisory/ consultancy / executive services, Dissemination of information through website and also through its publications – FIEO News (monthly bulletin) and Intrade Update (weekly bulletin), Live chat on every Wednesday between 3 to 5, International linkages-World Bank, IMF, UNCTAD, WTO etc., Liaison between exporters and government, Awards Niryat Shree and NiryatBandhu, Resolving issues of members

.....

c) Explain the Export Promotion Capital Goods (EPCG) scheme. 7.5

Meaning, Eligibility, Benefits-Exporter can import quality capital goods at low or no duty, Quality of production improves, improved capital goods help to speed up production, Exporter gets more orders, Exporter can face competitions, Overall efficiency of export firm improves.....

Q6. Write notes on the following : (Any four)

(a) Features of export marketing

Systematic process, Large scale operations, Focus on customers, three faced competition, foreign exchange regulations, customs procedures, customer oriented market research, diverse customs and traditions, dominance of MNCs , trade barriers , spreading of risks....

5

(b) Domestic marketing v/s Export marketing

Four to five points of differences on the following points

Meaning cost of transportation, currencies, competitions, government interference, methods of payment, monetary system, culture/ languages, trading blocs, procedure, risks.....

5

(c) Need of overseas market research

Identify the consumer's needs and wants, To study the effectiveness of channels of distribution, To study the effectiveness of promotional measures, To identify better & appropriate packaging designs, To forecasts the demand for product in market, To formulate suitable price for companies' product, To study the strength of the competitors product, to gain competitive advantage

(d) Deemed Exports – Transactions in which goods supplied do not leave the country and payment for such supplies is received in Indian rupees or in foreign exchange.

5

Categories considered as deemed exports –

- a) Supply of goods against duty free licenses under duty exemption scheme.
- b) Supply of goods to units located in SEZs, EHTPs, STPs , 100% EOU units
- c) Supply of capital goods to holders of licenses under EPCG Scheme.
- d) Supply of goods to projects financed by multilateral or bilateral agencies notified by Dept. of Economic Affairs, Ministry of Finance.
- e) Supply of capital goods to fertilizer plants made under international competitive bidding.
- f) Supply of goods to projects in power, oil and gas sectors notified by Ministry of Finance.
- g) Supply of Marine freight containers by 100% EOU to shipping companies.
- h) Supply to projects funded by UN agencies
- i) Supply of goods to nuclear power projects through competitive bidding
- j) Any other category notified by Government of India

5

- (e) Software Technology Parks –
100% export oriented for the development and export of computer software
Benefits – Duty free imports, duty free purchases, import of second hand goods, deemed exports benefits, NFE benefits, tax holiday, DTA sale, inter unit transfer of Capital goods, Foreign Capital Investment, Sale of Unutilized Materials

5

- (f) Export Promotion Councils (EPCs)
Issue of Certificate of Origin, Collection of Information, Supply of Information, Organize Seminars, Invite Trade Delegations, Send Delegation abroad, Consultancy Services, Recommendations to Governments, Create Export consciousness, Exploration of Overseas market.....
